

Määräys
Päivämäärä 4.11.2008

VIERASKIELISET KOKELAAT

Ylioppilastutkintolautakunnan määräys rehtoreille ja opettajille

Määräys sisältää *ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettuun lakiin perustuvaa tekstiä, lautakunnan määräyksiä* ja lautakunnan ohjeita, jotka tekstissä erottuvat toisistaan kirjasinlajin tai kirjasintyylin perusteella.

Tekstissä olevat pykälämerkinnät viittaavat ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettuun lakiin (672/2005), ellei toisin ilmoiteta.

Määräys koskee ensimmäisen kerran kevään 2009 ylioppilastutkinnon toimeenpanoa.

Sisällysluettelo

	sivu
1. Vieraskieliset kokelaat	1
2. Selvitys vieraskielisyydestä	1
3. Vieraskielisyyden vaikutus arvosanaan	2
4. Koesuoritusten arvostelu lukiossa ja ylioppilastutkintolautakunnassa	2

Liite 1: Selvitys vieraskielisyydestä -lomake

1. Vieraskieliset kokelaat

Jos ylioppilaskokelaan äidinkieli on muu kuin se kieli, jolla hän suorittaa ylioppilastutkinnon tai erillisen kokeen, tai äidinkieli on muu kuin se kieli, jolla hän suorittaa äidinkielen kokeen, taikka kokelaan koesuoritusta on heikentänyt jokin muu erityisen painava peruste, lautakunta voi ottaa tämän arvostelussa huomioon. (L 672/2005, 8 §) Jokin muu erityisen painava peruste on esimerkiksi se, että kokelas on käynyt pitkään koulua ulkomailla. Vieraskieliseksi voidaan katsoa myös syntymäkuuro tai varhaislapsuudessa kuuroutunut kokelas.

2. Selvitys vieraskielisyydestä

Jos kokelas on vieraskielinen ja hän haluaa, että tämä otetaan huomioon arvostelussa, lukion tulee toimittaa lautakuntaan selvitys vieraskielisyydestä. Selvitys tulee kirjoittaa lautakunnan laatimaan lomakkeeseen (liite 1). Selvityksen lähettämiseen tulee olla kokelaan tai hänen huoltajansa suostumus. Selvitys toimii puoltolauseena, mutta haluttaessa siihen voi liittää lisäselvityksiä vieraskielisyyden asteesta tai vieraskielisyyden vaikutuksesta kokelaan koulumenestykseen.

Vieraskielisyysselvityksestä tulee käydä ilmi, millä perusteilla kokelaan voidaan katsoa olevan vieraskielinen. Lisäksi sen tulee sisältää äidinkielen opettajan tai suomi toisena kielenä -opettajan sekä jonkin reaaliaineen opettajan arvio siitä, missä määrin vieraskielisyys on vaikuttanut kokelaan koulumenestykseen. Arvioinnin yhteismitallisuuden ja kokelaan oikeusturvan vuoksi on tärkeää, että selvityslomakkeeseen merkitään kaikki pyydetyt tiedot. Selvityslomakkeessa on oltava rehtorin, arvion antaneiden opettajien ja kokelaan allekirjoitus.

Selvitys vieraskielisyydestä tai sen jäljennös on toimitettava lautakuntaan ilmoittautumisen yhteydessä joka tutkintokerta, jolloin kokelas ilmoittautuu ylioppilastutkinnon kokeeseen. Selvityksestä on tehtävä merkintä asianomaisen kokelaan kohdalle korjaus- ja täydennyslomakkeeseen. Merkintä A tehdään sarakkeeseen vieraskielisyys. Jos kokelas osallistuu tutkintoon useammassa kuin yhdessä kokelaslajissa, on merkintä tehtävä jokaisen kokelaslajin kohdalle.

Selvitys toimitetaan lautakunnalle myös silloin, jos kokelas ilmoittauduttuaan neljänteen pakolliseen kokeeseen tulee hylätyksi ja ilmoittautuu korottamaan hylättyä arvosanaansa tai ilmoittautuu hyväksytyin kokeen uusijaksi tai tutkinnon täydentäjäksi. Selvityksestä on myös tällöin tehtävä merkintä korjaus- ja täydennyslomakkeeseen. Lautakunnan vieraskielisten kokelaiden puoltolausevaliokunta voi käsitellä vain ne selvitykset, joista on tehty asianmukainen merkintä korjaus- ja täydennyslomakkeeseen.

Lukion on syytä ottaa jäljennökset selvityslomakkeista ennen niiden lähettämistä lautakuntaan mahdollista myöhempää tarvetta varten.

Selvityslomakkeiden jäljennöksiä ei liitetä koesuoritusten mukaan.

3. Vieraskielisyyden vaikutus arvosanaan

Lautakunnan vieraskielisten kokelaiden puoltolauseita käsittelevä valiokunta, jonka jäseninä on eri aineiden asiantuntijoita, tutkii vieraskielisyydestä lähetetyt selvitykset ja tarkistaa tulosten valmistuttua vieraskielisten kokelaiden saamat arvosanat. Arvosanan nostamista harkittaessa otetaan huomioon kokelaan arvioitu vieraskielisyyden aste sekä kokelaan saaman pistemäärän ja seuraavan arvosanan alarajan välinen piste-ero. Arvosanamuuotos on mahdollinen vain yhdessä kokeessa ja ainoastaan silloin, kun pistemäärä sijoittuu riittävän lähelle ylempää arvosanaa. Opiskelija voi halutessaan esittää lautakunnalle toivomuksen korotuksen kohdistamisesta tiettyyn kokeeseen.

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee vieraskielisyyden aiheuttamat vaikeudet neliportaisella asteikolla: ei vaikeuksia, lieviä vaikeuksia, selviä vaikeuksia, vakavia vaikeuksia.

Lautakunnan päätöksen mukaan voidaan kokelaan lopullinen arvosana nostaa vieraskielisyyden perusteella, jos kokelaan saaman pistemäärän ja seuraavan arvosanan alarajan välinen piste-ero on enintään

äidinkielen kokeessa 3 pistettä,
suomi toisena kielenä -kokeessa 4 pistettä,
toisen kotimaisen kielen kokeessa 6 pistettä,
vieraan kielen kokeessa 6 pistettä,
reaaliaineen kokeessa 2 pistettä,
matematiikan kokeessa 2 pistettä.

Edellä mainitut enimmäishyvitykset ovat mahdollisia vain, jos vieraskielisyys on aiheuttanut vakavia vaikeuksia opinnoissa. Hyvitys on pienempi, jos kokelaan vieraskielisyys on selvää mutta suomen kielen taito on silti kohtalainen tai vieraskielisyyden aiheuttamat vaikeudet ovat lieviä.

Arvosanaa nostetaan ensisijaisesti pakollisissa kokeissa. Improbatur-arvosanan rajaa pidetään yleensä ensisijaisena arvosanan nostoa harkittaessa.

Ylioppilastutkintolautakunnan päätökseen, jolla koesuoritus on arvosteltu, ei saa hakea muutosta valittamalla. (L 672/2005, 13 §)

4. Koesuoritusten arvostelu lukiossa ja ylioppilastutkintolautakunnassa

Opettajat ja lautakunnan sensorit eivät ota huomioon vieraskielisyyttä koesuorituksia arvostellessaan. Opettajat arvostelevat valmistavasti vieraskielisten kokelaiden koesuoritukset ainekohtaisten arvosteluohjeiden mukaan ja merkitsevät antamansa pistemäärät koesuorituksiin ja arvostelulomakkeisiin. Näin menettelevät myös lautakunnan sensorit.